

Sikkerhedsdatablad

Udarbejdet: 05-12-2014

SDS version: 1.2

PUNKT 1: Identifikation af stoffet/blandingen og af selskabet/virksomheden

---

1.1. Produktidentifikator

Pr-nr.: 2403146

Handelsnavn: Longlife Kølervæske X3

Produkt nr.: -

1.2. Relevante identificerede anvendelser for stoffet eller blandingen samt anvendelser, der frarådes

Anbefalede anvendelser: Kølemiddel.

1.3. Nærmere oplysninger om leverandøren af sikkerhedsdatabladet

Firmanavn og adresse:

Polar A/S

Hylkevej 31

8660 Skanderborg

Tlf.: +45 75 45 48 70

Kontaktperson og mail:

info@polaras.dk

Sikkerhedsdatabladet er udarbejdet og valideret af:

mediator A/S, Centervej 2, 6000 Kolding. Konsulent: DH

1.4. Nødtelefon

Giftlinien: +45 82 12 12 12

PUNKT 2: Fareidentifikation

2.1. Klassificering af stoffet eller blandingen

EU (67/548 eller 1999/45): Xn;R22.

CLP (1272/2008): Acute Tox. 4, Repr. 2; H302, H361d.

Ordlyd af R- og H-sætninger – se nedenfor i punkt 16.

2.2. Mærkningselementer

CLP

Signalord:

Advarsel

Farlig ved indtagelse. (H302)
Mistænkes for at skade det ufødte barn. (H361d)

Hvis der er brug for lægehjælp, medbring da beholderen eller etiketten. (P101)
Opbevares utilgængeligt for børn. (P102)
Indhent særlige anvisninger før brug. (P201)
Bær beskyttelseshandsker/beskyttelsestøj/øjebeskyttelse/ansigtsbeskyttelse. (P280)
I TILFÆLDE AF INDTAGELSE: I tilfælde af ubehag ring til en GIFTINFORMATION/læge. (P301+P312)
VED eksponering eller mistanke om eksponering: Søg lægehjælp. (P308+P313)
Indholdet/holderen bortskaffes i overensstemmelse med nationale regler. (P501)

2.3. Andre farer

Produktet indeholder organisk opløsningsmiddel. Gentagen eksponering af organiske opløsningsmidler kan give skader på nervesystemet og indre organer som fx lever, nyrer.

Anden mærkning:

-

Andet

-

PUNKT 3: Sammensætning af/oplysning om indholdsstoffer

3.1./3.2. Stoffer/Blandinger

Indholdstof	Index-nr.	CAS/EF-nr.	DSD-klassificering/ CLP-klassificering	w/w %	Note
Ethylenglycol	603-027-00-1	107-21-1/ 203-473-3	Xn;R22 Acute Tox. 4; H302	60-100	1
Natrium-2-ethylhexanoat	-	19766-89-3/ 243-283-8	Repr.Cat.3;R63 Repr. 2 ; H361d	1- <5	-

1 = Stoffet er et organisk opløsningsmiddel.

Ordlyd af faresætninger – se punkt 16.

PUNKT 4: Førstehjælpsforanstaltninger

4.1. Beskrivelse af førstehjælpsforanstaltninger

Indånding: Søg frisk luft. Hold den tilskadekomne under opsyn. Søg læge ved ubehag.

Indtagelse: Skyl munden grundigt og drik 1-2 glas vand i små slurke. Fremkald IKKE opkastning. Hvis opkastning forekommer holdes hovedet lavt, så der ikke kommer maveindhold i lungerne. Opsøg læge.

Hud: Fjern straks forurenede tøj. Vask huden med vand og sæbe. Søg læge ved ubehag. Hudrensemiddel kan anvendes.

Øjne: Hvis produktet kommer i øjnene skylles med vand (helst fra øjenskyller) til irritationen ophører. Søg læge ved fortsat irritation.

Øvrige oplysninger: Ved henvendelse til læge medbringes sikkerhedsdatablad eller etiket.

4.2. Vigtigste symptomer og virkninger, både akutte og forsinkede

Farlig ved indtagelse.

Reproduktionstoxicitet: Produktet indeholder stoffer som kan gøre skade på forplantningsevnen fx. via skade på kønsceller eller ved hormonal regulering. Effekten kan være; sterilitet, nedsat frugtbarhed, menstruationsforstyrrelser mv.

Reproduktionstoxicitet: Produktet indeholder teratogene stoffer som kan give varige skader på afkommet hos mennesker. Effekten for barnet kan være; død, misdannelser, forsinket udvikling eller funktionelle forstyrrelser.

4.3. Angivelse af om øjeblikkelig lægehjælp og særlig behandling er nødvendig

Vis dette sikkerhedsdatablad til læge eller skadestue.

PUNKT 5: Brandbekæmpelse

5.1. Slukningsmidler

Vandtåge (aldrig vandstråle – spreder branden), skum, pulver eller kulsyre.

5.2. Særlige farer i forbindelse med stoffet eller blandingen

Undgå indånding af dampe og røggasser - søg frisk luft. Ved brand dannes giftige gasser: Carbonoxider.

Brand vil udvikle tæt sort røg. Udsættelse for nedbrydningsprodukter kan udgøre en sundhedsfare.

Brandfolk bør anvende egnet beskyttelsesudstyr. Lukkede beholdere, der udsættes for ild, afkøles med vand. Lad ikke vand fra brandslukning løbe ud i kloaker og vandløb.

5.3. Anvisninger for brandmandskab

Kontamineret slukningsvand sendes til destruktion. Normal indsatsbeklædning svarende til EN 469 anbefales.

PUNKT 6: Forholdsregler over for udslip ved uheld

6.1. Personlige sikkerhedsforanstaltninger, personlige værnemidler og nødprocedurer

Brug personlige værnemidler – se punkt 8. Undgå at indånde dampe fra spildt stof.

6.2. Miljøbeskyttelsesforanstaltninger

Undgå at udlede større mængder koncentreret spild og rester til kloak – se pkt. 12. Informer de lokale miljømyndigheder ved udslip til omgivelserne.

6.3. Metoder og udstyr til inddæmning og oprensning

Spild inddæmnes og opsamles med sand eller andet absorberende materiale og overføres til egnede affaldsbeholdere. Videre håndtering af spild – se pkt. 13.

6.4. Henvielse til andre punkter

Se ovenfor.

PUNKT 7: Håndtering og opbevaring

7.1. Forholdsregler for sikker håndtering

Se under punkt 8 for oplysninger om forholdsregler ved brug og personlige værnemidler. Produktet bør anvendes under velventilerede forhold.

7.2. Betingelser for sikker opbevaring, herunder eventuel uforenelighed

Opbevares forsvarligt, utilgængeligt for børn, og ikke sammen med levnedsmidler, foderstoffer, lægemidler o. lign. Bør opbevares i tæt tillukket originalemballage. Må ikke udsættes for opvarmning (f.eks. sollys). Skal opbevares på et tørt og ventileret sted.

7.3. Særlige anvendelser

Se anvendelse pkt. 1.

PUNKT 8: Eksponeringskontrol/personlige værnemidler**8.1. Kontrolparametre**

Grænseværdier ifølge bekendtgørelse nr. 507 af 17/05/2011 om grænseværdier for stoffer og materialer, med senere ændringer:

Indholdsstof	Grænseværdi	Anmærkning
Ethylenglycol	10 ppm - 26 mg/m ³	E, H
Ethylenglycol - forstøvet	10 mg/m ³	-

E = Stoffet har en EF-grænseværdi. H = Stoffet kan optages gennem huden.

DNEL/PNEC-værdier:**DNEL – Ethylenglycol:**

Dermal	Long Term	Systemic effects	Workers	106 mg/kg bw/day
Inhalation	Long Term	Local effects	Workers	35 mg/m ³
Dermal	Long Term	Systemic effects	General population	53 mg/kg bw/day
Inhalation	Long Term	Local effects	General population	7 mg/m ³

DNEL - Natrium-2-ethylhexanoat:

Dermal	Long Term	Systemic effects	Workers	2 mg/kg bw/day
Inhalation	Long Term	Systemic effects	Workers	14 mg/m ³
Oral	Long Term	Systemic effects	General population	1 mg/kg bw/day
Dermal	Long Term	Systemic effects	General population	1 mg/kg bw/day
Inhalation	Long Term	Systemic effects	General population	3.5 mg/m ³

PNEC - Ethylenglycol:

Water	Fresh	10 mg/L
Water	Marine	1 mg/L
Water	Intermittent releases	10 mg/L
Soil	-	1.53 mg/kg soil dw

PNEC - Natrium-2-ethylhexanoat:

Water	Fresh	0.36 mg/L
Water	Marine	0.036 mg/L
Water	Intermittent releases	0.493 mg/L
Soil	-	0.0579 mg/kg soil dw

8.2. Eksponeringskontrol

Der findes ikke et eksponerings scenario til dette produkt.

Egnede foranstaltninger til eksponeringskontrol:

Vask hænder før pauser, toiletbesøg og efter endt arbejde. Brug værnemidler som angivet nedenfor ved arbejde med produktet.

Personlige værnemidler:

Indånding:	Ved utilstrækkelig ventilation skal der anvendes åndedrætsværn med filter A.
Hænder:	Anbefalet: nitrilgummi (0,35 mm) og butylgummi (0,5 mm). Gennembrudstid: > 8 h.
Øjne:	Brug beskyttelsesbriller eller ansigtsskærm.
Hud og krop:	Særligt arbejdstøj skal anvendes.

Foranstaltninger til begrænsning af eksposering af miljøet

Sørg for, at der ved arbejde med produktet forefindes opdæmningsmateriale i umiddelbar nærhed. Brug om muligt spildbakker under arbejdet.

PUNKT 9: Fysisk-kemiske egenskaber**9.1. Oplysninger om grundlæggende fysiske og kemiske egenskaber**

Udseende:	Væske
Farve:	Rød
Lugt:	Svag
pH:	8,6
Smeltepunkt/Frysepunkt (°C):	> - 18
Begyndelseskogepunkt(°C):	194-205
Dekomponeringstemperatur (°C):	-
Flammepunkt (°C):	> 100
Fordampningshastighed:	-
Antændelighed (fast stof, luftart):	-
Øvre/nedre antændelses-eller eksplosionsgrænser (vol-%):	15 – 3 (Ethylenglycol)
Damptryk (mm Hg, 20 °C):	-
Dampmassefylde (luft=1):	-
Relativ massefylde (g/cm ³ , 20°C):	1,10
Opløselighed i vand:	Opløselig
Fordelelskoefficient: n-oktanol/vand, Log K _{ow} :	-
Selvantændelsestemperatur (°C):	> 400 (Ethylenglycol)
Dekompeneringstemperatur (°C):	-
Viskositet:	-
Eksplosive egenskaber:	-
Oxiderende egenskaber:	-

9.2. Andre oplysninger

Opløselig i fedt:	-
Overfladespænding (mN/m, 25 °C):	-

PUNKT 10: Stabilitet og reaktivitet**10.1. Reaktivitet**

Ikke reaktivt.

10.2. Kemisk stabilitet

Produktet er stabilt ved anvendelse efter leverandørens anvisninger.

10.3. Risiko for farlige reaktioner

Ingen kendte.

10.4. Forhold, der skal undgås

Må ikke udsættes for opvarmning (fx solbestråling), da overtryk kan udvikles.

10.5. Materialer, der skal undgås

Stærke syrer, stærke baser og stærke oxidationsmidler.

10.6. Farlige nedbrydningsprodukter

Ved brand eller kraftig opvarmning spaltes produktet og farlige luftarter så som aldehyder og ketoner kan dannes.

PUNKT 11: Toksikologiske oplysninger**11.1. Oplysninger om toksikologiske virkninger**

Substans	Eksponeeringsvej	Art	Test	Resultat
Ethylenglycol	Oral	rat	LD50	7712 mg/kg bw
Ethylenglycol	Dermal	mouse	LD50	> 3500 mg/kg bw
Ethylenglycol	Inhalation	rat	LC50	> 2.5 mg/L air/6h
Natrium-2-ethylhexanoat	Oral	rat	LD50	2043 mg/kg bw
Natrium-2-ethylhexanoat	Inhalation	rat	LC0 / 8 h	0.11 mg/L air
Natrium-2-ethylhexanoat	Dermal	rat	LD50	> 2000 mg/kg bw

Symptomer:

Indånding: Produktet afgiver dampe fra organiske opløsningsmidler, der kan give sløvhed og svimmelhed. I høje koncentrationer kan dampene give hovedpine og beruselse.

Hudkontakt: Kan virke irriterende på huden. Kan optages gennem huden og give symptomer som svimmelhed og hovedpine.

Øjenkontakt: Kan fremkalde irritation af øjet.

Indtagelse: Farlig ved indtagelse.

Langtidsvirkninger:

Mistænkes for at skade det ufødte barn.

Langvarig eller gentagen påvirkning ved hudkontakt eller indånding af dampe kan give skader på centralnervesystemet.

PUNKT 12: Miljøoplysninger**12.1. Toksicitet**

Substans	Testens varighed	Art	Test	Resultat
Ethylenglycol	96 h	Fish	LC50	72860 mg/L
Ethylenglycol	48 h	Daphnia	EC50	> 100 mg/L
Ethylenglycol	96 h	Algae	EC50	6500 13000 mg/L
Natrium-2-ethylhexanoat	96 h	Fish	LC50	> 100 mg/L
Natrium-2-ethylhexanoat	48 h	Daphnia	EC50	910 mg/L
Natrium-2-ethylhexanoat	72 h	Algae	EC50	500 mg/L

12.2. Persistens og nedbrydelighed

Substans	Nedbrydelighed i vandmiljøet	Test	Resultat
Ethylenglycol	Ja	OECD Guideline 301 A (new version)	90-100% after 10 days
Natrium-2-ethylhexanoat	Ja	OECD Guideline 301 E	99 % after 28 days

12.3. Bioakkumuleringspotentiale

Substans	Potentiel bioakkumulerbar	LogPow	BCF
Ethylenglycol	Nej	-1,36	-
Natrium-2-ethylhexanoat	Nej	1,3	-

12.4. Mobilitet i jord

-

12.5. Resultater af PBT- og vPvB-vurdering

Stoffet opfylder ikke kriterierne for PBT eller vPvB.

12.6. Andre negative virkninger

-

PUNKT 13: Forhold vedrørende bortskaffelse

13.1. Metoder til affaldsbehandling

Produktet skal betragtes som farligt affald. Benyt den kommunale indsamlings- og afhentningsordning.

Kemikalieaffaldsgruppe	EAK- kode	Affaldstype
C	14 06 03	Andre opløsningsmidler og opløsningsmiddelblandinger

Særlig mærkning:

-

Forurenede emballage:

Emballager, med restindhold af produktet, bortskaffes efter samme betingelser som produktet.

PUNKT 14: Transportoplysninger

Produktet er ikke omfattet af konventionerne om farligt gods.

14.1 -14.4.

-

14.5. Miljøfarer

-

14.6. Særlige forsigtighedsregler for brugeren

-

14.7. Bulktransport i henhold til bilag II i MARPOL 73/78 og IBC-koden

Ikke relevant.

PUNKT 15: Oplysninger om regulering

15.1. Særlige bestemmelser/særlig lovgivning for stoffet eller blandingen med hensyn til sikkerhed, sundhed og miljø

Krav om arbejdspladsbrugsanvisning, da produktet indeholder > 1 % af et stof, som er klassificeret som sundhedsfarligt eller miljøfarligt efter Miljøministeriets regler.

Ved en arbejdspladsvurdering skal det sikres, at ansatte ikke er udsat for påvirkninger der kan indebære en risiko ved graviditet eller amning (jf. Arbejdstilsynets bek. Om arbejdets udførelse)

Anvendelsesbegrænsninger:

Unge under 18 år må ikke erhvervsmæssigt anvende eller udsættes for produktet. Unge over 15 år er dog undtaget denne regel, hvis produktet indgår som et nødvendigt led i en uddannelse. (jf. dog Arbejdstilsynets Bek. om unges arbejde).

Krav om særlig uddannelse:

-

Anden mærkning:

Pr-nr.: 2403146.

15.2. Kemikaliesikkerhedsvurdering

Ingen.

PUNKT 16: Andre oplysninger

Andre oplysninger:

Kilder:

Arbejdstilsynets bekendtgørelse nr. 301 af 13. maj 1993 om fastsættelse af kodenumre.

Arbejdstilsynets bekendtgørelse nr. 292 af 26. april 2001 om arbejde med stoffer og materialer (kemiske agenser).

Arbejdstilsynets bekendtgørelse nr. 239 af 6. april 2005 om unges arbejde.

Bekendtgørelse nr. 1049 af 27. oktober 2005 om markedsføring og mærkning af flygtige organiske forbindelser i visse malinger og lakker samt produkter til autoreparationslakering.

Bekendtgørelse nr. 1075 af 24. november 2011 om klassificering, emballering, mærkning, salg og opbevaring af stoffer og blandinger.

Bekendtgørelse nr. 878 af 26. juni 2010 af lov om kemiske stoffer og produkter.

Bekendtgørelse nr. 559 af 04/07/2002 om særlige pligter for fremstillere, leverandører og importører mv. af stoffer og materialer efter lov om arbejdsmiljø.

Bekendtgørelse nr. 507 af 17/05/2011 om grænseværdier for stoffer og materialer, med senere ændringer.

Bekendtgørelse nr. 1309 af 18/12/2012 om affald.

EU forordning nr. 1907/2006 (REACH).

EU forordning nr. 1272/2008 (CLP), med senere tilpasninger.

ECHA – Det europæiske kemikalieagentur.

Den fulde ordlyd af H/R sætninger omtalt i afsnit 3:

R22 - Farlig ved indtagelse.

R63 - Mulighed for skade på barnet under graviditeten.

H302 - Farlig ved indtagelse.

H361d - Mistænkes for at skade det ufødte barn.

Andet

Det anbefales at udlevere dette sikkerhedsblad til den faktiske bruger af produktet.

Oplysningerne i dette sikkerhedsblad gælder kun produktet nævnt i afsnit 1 og er ikke nødvendigvis gældende ved brug sammen med andre produkter.

Der er foretaget ændringer i følgende punkter:

Generel CLP-tilpasning.

Dette sikkerhedsdatablad erstatter version:

1.1 (26-08-2014).
